

สำนักงานคดีแรงงานภาค 9
สำนักงานอัยการสูงสุด

แนวทาง

การถามของพนักงานอัยการ
และการตอบของแพทย์
ในการพิจารณาคดีอาญา

อายุร สมานเดชา
สุวิทย์ เรืองกิตติสกุล
บรรณาธิการ

คำนำ

การว่าความต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ “ศาสตร์” คือความรู้ทั้งความรู้ในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย ผู้ว่าความที่ดีจะต้องมีความรอบรู้ทั้งในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายอย่างเพียงพอ ความรู้ในข้อเท็จจริงนั้นย่อมขึ้นอยู่กับแต่ละคดีว่าเป็นเรื่องอะไร เช่น ในคดีลักทรัพย์ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ภาคใต้เมื่อพยานเบิกความว่า “เห็นจำเลยกำลังเอาข้าวใส่กระสอบ” บางคนอาจจะไม่รู้ว่าหมายถึงความอย่างไร แต่ัยการและทนายความผู้ว่าความในคดีนั้นจะต้องรู้ว่าหมายความว่าอย่างไร เพราะหากไม่รู้ก็ถามพยานต่อไปไม่ได้ ความรู้ในข้อเท็จจริงนั้นนอกจากความรู้ต่างๆ ไป ที่คนธรรมดาสามัญควรรู้แล้ว ยังหมายความว่าความรู้อื่นๆ ทางหลักวิชาการที่เกี่ยวข้องในคดีด้วย เช่น ในคดีฆ่าที่มีประเด็นว่าผู้ตายถูกยิงด้วยปืนลูกโดดหรือปืนลูกซอง ผู้ว่าความต้องรู้ว่าปืนทั้งสองชนิดต่างกันอย่างไร บาดแผลที่เกิดจากกระสุนปืนทั้งสองชนิดต่างกันอย่างไร หรือในการนำสืบผู้เชี่ยวชาญ DNA ผู้ว่าความต้องรู้ว่า DNA หมายถึงอะไร ผลการตรวจพิสูจน์ DNA สามารถยืนยันอะไรได้บ้างและมีความน่าเชื่อถือเพียงใด จริงอยู่ที่ในการว่าความนั้นัยการหรือทนายความมีหน้าที่ถาม พยานเป็นผู้ตอบ บางคนจึงอาจจะคิดว่าแม้ไม่มีความรู้เรื่องนั้นๆ ก็ถามพยานได้ เพราะพยานต่างหากที่ต้องมีความรู้แต่ความจริงคงไม่เป็นเช่นนั้นเพราะหากไม่มีความรู้เลยก็คงจะถามไม่ถูก และผู้ว่าความที่ดีนั้นจะต้องมีเป้าหมายในการนำพยานแต่ละปากเข้าเบิกความ หากไม่มีความรู้ในเรื่องที่พยานจะเบิกความแล้ว จะนำสืบพยานไปสู่เป้าหมายเพื่อสนับสนุนคำฟ้องหรือคำให้การของตนได้อย่างไร

ปัจจุบันทิศทางของกระบวนการยุติธรรม มุ่งไปสู่การใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ พิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหา ดังจะเห็นได้จากการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 128/1 และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 244/1 ที่บัญญัติให้ศาล มีอำนาจสั่งให้ทำการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ได้ทันทีโดยไม่ต้องรอให้ถึงกำหนดวันสืบพยานตามปกติ ในกรณีที่พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์นั้นสามารถพิสูจน์ให้เห็นข้อเท็จจริงที่อาจทำให้ศาลวินิจฉัยชี้ขาดคดีได้โดยไม่ต้องสืบพยานหลักฐานอื่นอีก แม้ว่าในทางปฏิบัติ การใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในกระบวนการยุติธรรม ยังไม่ประสบความสำเร็จในระดับที่น่าพึงพอใจ แต่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องก็จะต้องพยายามต่อไป เพราะนิติวิทยาศาสตร์คือคำตอบที่ดีที่สุดของกระบวนการยุติธรรม ดังนั้นัยการในฐานะผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินคดีโดยเฉพาะอย่างยิ่งในคดีอาญาจึงต้องมีความรู้ทางนิติวิทยาศาสตร์และนิติเวชศาสตร์ซึ่งเป็นสาขาหนึ่งของนิติวิทยาศาสตร์ ความรู้เช่นว่านั้นอย่างน้อยต้องเพียงพอที่จะตั้งคำถามกับพยานที่เป็นแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญได้

แนวทางฯ เล่มนี้ จัดทำขึ้นเพื่อให้ัยการเห็นความสำคัญของความรู้ทางนิติเวชศาสตร์ที่จะนำมาใช้ในการนำสืบพยานแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญ DNA ในคดีอาญา ทั้งนี้ในการจัดทำแนวทางฯ เล่มนี้อยู่บนพื้นฐานของแนวคิด 3 ประการ คือ

1. เพื่อให้ัยการตระหนักว่าการนำสืบแพทย์ หรือผู้เชี่ยวชาญ DNA นั้นมีความสำคัญเพื่อสนับสนุนคำฟ้อง มิใช่เน้นสืบเพียงเพราะพนักงานสอบสวนสอบสวนมาในสำนวนเท่านั้น ดังนั้นการถามแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญ DNA จะต้องหวังผลในการที่จะทำให้อคติคลายคดีได้
2. คำถามในแนวทางฯ เล่มนี้ไม่ใช่คำถาม “สำเร็จรูป” ที่จะนำไปใช้ได้ในทุกคดี แต่เป็นเพียงแนวทาง เพราะคำถามที่จะถามจริงๆ ย่อมขึ้นอยู่กับรูปคดีเป็นหลัก อย่างไรก็ตามผู้เขียนหวังว่าคำถามในแนวทางฯ เล่มนี้จะเป็น “มาตรฐานขั้นต่ำ” ที่ควรจะถาม ส่วนัยการคนใดมีความรู้ความสามารถย่อมถามได้ดีกว่านี้ นั่นเป็นสิ่งที่พึงปรารถนา

- พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างอัยการกับพยานที่เป็นแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญ เนื่องจากที่ผ่านมา ความสัมพันธ์ระหว่างอัยการกับพยานที่เป็นแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญอาจจะมี ความเข้าใจที่แตกต่างกันอยู่บ้าง อัยการควรมีทัศนะว่าแพทย์หรือผู้เชียวชาญนั้นคือบุคลากรสำคัญที่จะช่วยให้ กระบวนการยุติธรรมสามารถคลี่คลายคดีได้ ดังนั้นแพทย์หรือผู้เชียวชาญควรได้รับการปฏิบัติ อย่างสุภาพและให้เกียรติทั้งในและนอกห้องพิจารณาคดี

ข้อมูลที่น่ามาใช้ในการเรียบเรียงแนวทางฯ เล่มนี้มาจากความรู้และประสบการณ์ของผู้เขียนทั้งสองคน ซึ่งคนหนึ่งเป็นอัยการอีกคนหนึ่งเป็นแพทย์ผู้เชี่ยวชาญทางนิติเวชศาสตร์ ซึ่งมีประสบการณ์การชันสูตร บาดแผล ชันสูตรพลิกศพและผ่าศพคดีจำนวนนับไม่ถ้วน เป็นพยานทั้งในชั้นพนักงานสอบสวนและในชั้นศาล ในคดีจำนวนมาก อีกทั้งยังเป็นอาจารย์สอนนักศึกษาแพทย์มาเป็นเวลานานหลายสิบปี ประกอบกับข้อมูลจาก การศึกษาทางตำราและเอกสารต่างๆ รวมทั้งคำพิพากษาของศาล อย่างไรก็ตามความภาคภูมิใจประการสำคัญ ในการเรียบเรียงแนวทางฯ เล่มนี้ คือความร่วมมือระหว่างบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมกับบุคลากรทางการแพทย์ เพราะหลักการในการดำเนินคดีอาญานั้นทุกฝ่ายต้องร่วมกันค้นหาความจริง ซึ่งหากสามารถทำให้ สภาพการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นได้ก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อกระบวนการยุติธรรม ความร่วมมือในครั้งนี้อาจจะ เป็นเพียงประกายไฟเล็กๆ แต่ก็คาดหวังว่าจะสว่างไสวต่อไปในภายภาคหน้า

อายุธ สมานเดชา

สุวิทย์ เรืองกิตติสกุล

สิงหาคม 2555

สารบัญ

แนวทางการถามของพนักงานอัยการและการตอบของแพทย์ในการพิจารณาคดีอาญา

หน้าที่

บทที่ 1	การนำสืบแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญ	
1.1	วัตถุประสงค์ของการนำสืบแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญ	5
1.2	การซักถามแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญ	5
บทที่ 2	การถามแพทย์เกี่ยวกับการชันสูตรศพหรือบาดแผล	
2.1	คติความผิดต่อชีวิตและร่างกาย	8
2.1.1	บาดแผลถูกกระสุนปืนหรือวัตถุระเบิด	8
2.1.2	บาดแผลถูกของมีคม	32
2.1.3	บาดแผลถูกของไม่มีคม	42
2.1.4	บาดแผลอื่นๆ	50
2.2	คติความผิดเกี่ยวกับเพศ	50
บทที่ 3	การถามผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการตรวจ DNA	
3.1	คติความผิดต่อชีวิตและร่างกาย	67
3.2	คติความผิดเกี่ยวกับเพศ	76
ผู้เขียน		80

หนังสือ

แนวทางการกามของพนักงานอัยการและการตอบของแพทย์
ในการพิจารณาคดีอาญา

โดย

อายุร สมานเดชา
สุวิทย์ เรืองกิตติสกุล

หัวหน้าโครงการ
นายศักดิ์ชัย อัครวินอานันท์

พิมพ์เมื่อ

สิงหาคม 2555 จำนวน 2,300 เล่ม

สงวนลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2555

อนุญาตในกรณีใช้ในทางวิชาการโดยมิได้หารายได้หรือด้ากำไร
การพิมพ์ซ้ำ ดัดลอก หรือดัดแปลงส่วนหนึ่งส่วนใดของหนังสือเล่มนี้
ให้ขออนุญาตจาก นายศักดิ์ชัย อัครวินอานันท์ หัวหน้าโครงการ

พิมพ์ที่

บริษัท เอส แอล พลัสบลิเคชั่น จำกัด

1/41 ถนนดินแดง แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์ 0-2644-4501 โทรสาร 0-2644-4505